

Tässä tietokoneharjoituksessa käytämme *Mathematica*-ohjelmaa. Koneen käynnistämisen jälkeen klikkaa *Windows*-ikonia vasemmassa alakulmassa ja valitkaa sen jälkeen *Mathematica 11.3*. Mathematica-ikkunassa valitkaa *New Document*, jonka jälkeen voitte aloittaa. Mathematican funktiot alkavat Isoilla Kirjaimilla ja niiden argumentit ovat hakasulkujen [ ] välissä. Mathematican komennot lopetetaan painamalla *Shift Enter*. Miten Mathematica lopetetaan, selitetään alhaalla.

1. Laske esim. $4 \cdot 7, 3^6, \sqrt{5}, \sin(\pi/2)$ ja e^π kirjoittamalla $4 * 7, 3^6, \text{Sqrt}[5]$ (voi myös pyytää numeerista likiarvoa), $\text{Sin}[\text{Pi}/2]$ ja $\text{Exp}[\text{Pi}]$.
2. Mathematica pystyy laskemaan joitakin raja-arvoja komennolla *Limit*. Tutki miten sitä käytetään painamalla pientä ympyrää, jonka sisällä on i-kirjain, kun kirjoitat komennon *Limit*. Laske esim. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin(2x)}{x}$ ja $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{e^x - 1}$. Nuoli $\rightarrow$ saadaan kirjoittamalla $-$ ja $>$.
3. Mathematica pystyy laskemaan äärellisiä summia komennolla *Sum*. Laske esim. summa $\sum_{k=3}^7 k^2 = 3^2 + 4^2 + 5^2 + 6^2 + 7^2$ sekä käsin että komennolla *Sum*.
4. Mathematica pystyy myös laskemaan joitakin sarjoja eli äärettömiä summia, joita tutkimme seuraavan luennon aikana. Laske esim. $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{1}{k(k+1)}$ ja $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{1}{k^2}$ käyttämällä *Sum* ja *Infinity*.
5. Mathematica pystyy piirtämään funktioitten kuvaajia komennolla *Plot*. Tutki, miten sitä käytetään painamalla pientä ympyrää, jonka sisällä on i-kirjain, kun kirjoitat komennon *Plot*. Piirrä esim. käyrä $y = \sin(1/x)$, kun $-4 \leq x \leq 7$ komennolla $\text{Plot}[\text{Sin}[1/x], \{x, -4, 7\}]$. Nuolinäppäimien $\leftarrow, \rightarrow, \uparrow$ ja $\downarrow$ avulla voit palata komentoriville ja käyttää uutta väliä $-0.4 \leq x \leq 0.7$ ja sen jälkeen $-0.004 \leq x \leq 0.007$. Huomaa, että Mathematica ei anna täysin oikeata kuvaa funktion kuvaajasta.
6. Määrittele $f(x) = \frac{2x}{1+x^2}$ ja $g(x) = \arcsin(f(x))$ komennoilla $f[x_] = 2x/(1+x^2)$ ja $g[x_] = \text{ArcSin}[f[x]]$. $f[2]$ antaa silloin funktion f arvon pisteessä $x=2$. Piirrä sen jälkeen funktioitten f ja g kuvaajat samaan kuvaan komennolla $\text{Plot}[\{f[x], g[x]\}, \{x, -3, 3\}]$. Komennolla $\text{Clear}[f, g]$ poistetaan $f:n$ ja $g:n$ määritelmät, joten niitä voi käyttää uusissa yhteyksissä ilman että vanhat määritelmät häiritisivät.
7. Mathematica pystyy derivoimaan symbolisesti komennolla *D*. Laske esim. $\frac{d}{dx}(\sin(x^3) + 17)$. Mathematica pystyy myös laskemaan joitakin integraalifunktioita komennolla *Integrate*. Laske esim. funktion $\sin(x^3) + 17$ derivaatan integraalifunktio.
8. Mathematica pystyy laskemaan joitakin määrättyjä integraaleja komennolla *Integrate*. Laske esim. $\int_{-3}^3 \sqrt{9-x^2} dx$ (joka voidaan tulkita erään puoliympyrän pinta-alana) komennolla $\text{Integrate}[\text{Sqrt}[9-x^2], \{x, -3, 3\}]$.
9. Joitakin integraalifunktioita Mathematica ei pysty laskemaan. Yritä esim. laskea $\int \sin(\sqrt{1+x^6}) dx$. Määrättyjä integraaleja voidaan kuitenkin approksimoida numeerisesti. Approksimoi esim. $\int_0^2 \sin(\sqrt{1+x^6}) dx$.

Lopettakaa Mathematica painamalla *File Mathematica*-ikkunan vasemmassa yläkulmassa ja sen alla *Exit*. Luultavasti ei ole paljon syytä säästää tätä työtä. Kone suljetaan painamalla *Ctrl-Alt-Delete* ja sen jälkeen *sign out*.

Käytä jatkossa Mathematicaa tehtävien tarkistamiseen.